

Chineesche toko's in Medan.

zorg wordt besteedt, om de rubber te veredelen — en welk een succes wordt door selectie verkregen!

Maar niet minder interessant is het werk, dat gedaan wordt voor de koelies, in de laboratoria, in de hospitalen, en in de voorloopige verblijfplaatsen, waar de koelies in worden ondergebracht. Dat alles hangt samen met de voorziening van werkkrachten. Immers, de inheemse bevolking is te gering in aantal, en daarom moeten de arbeiders voor de cultures van elders komen. Natuurlijk gaat deze werving (de koelies komen tegenwoordig meest uit Java, vroeger van China) met hooge kosten gepaard; van 1920 tot 1927 is een bedrag van 5 miljoen gulden door de planters besteed! Met zulk een cijfer voor oogen is het duidelijk, dat de planters arbeidszekerheid wenschen. Daar schadeloosstelling van de koelies niet te halen is, heeft de regeering op verbreking van het contract het strafrecht van toepassing verklaard. Dat is de poenale sanctie! Nu zijn er in de laatste jaren stemmen opgegaan, om de poenale sanctie af te schaffen: in planterskringen was men niet zonder vrees. Men hoopte, dat de Regeering in elk geval de handhaving zou bestendigen voor den eersten duur van het contract. Gelukkig mag gezegd worden, dat de ondernemers véél voor de koelies doen; men staat dikwijls verbaasd over de goede huisvesting en vooral over de voortreffelijke geneeskundige behandeling in de hospitalen der maatschappijen.

Een tocht door de landen van Sumatra's Oostkust voert ons overal door de velden der cultures. In de tabaksvelden ziet men reeds van verre de groote droogschuren en langs de braakliggende velden rijen de rechtlijnige djatis. Wijde landen zijn bedekt met de zwierige oliepalmen, waarvan de donkerroode vruchten, die schitteren tusschen de bruine stengels, gereed zijn voor den oogst. In de omstreken van Pematam Siantor zijn de heuvelhellingen ver en wijd bedekt met de theestruiken. En in de streken rondom Kisaran zijn aangeplant in onderbroken regelmaat de lange rijen rubberboomen!

Het is een land van leven, van kracht, van durf!

En het is een Nederlandsch gewest.

Weliswaar wonen in Sumatra's Oostkust vele vreemdelingen, en is in Kisaran door de Amerikaanse onderneming, die zich H(olland) A(merikaansche) P(lantage) M(aatschappij) noemt, het Engelsch de taal — maar toch.... hier heerscht het Nederlandsch gezag; en ook in de cultures werkt Hollandsche energie en is de vaderlandsche beteekenis rijzende. Van de tabak is bijna alle kapitaal in Nederlandsche handen, van de thee is het meer dan de helft en van de oliepalmen eveneens, terwijl de vezelcultuur geheel Nederlandsch is.

Zoo zien we dus Sumatra's Oostkust als een land, waarop wij trotsch mogen wezen. Al mogen we niet blind zijn voor het feit, dat de jacht naar het succes de belangstelling voor geeste-

lijke dingen deed verflauwen. Toch zouden we zeggen, dat hier in de laatste jaren verbeteringen zijn te noemen. Met name, dat de assistenten der cultures twee vrije Zondagen in de maand moeten hebben. En voorts — dat door de predikanten en pastoors de verstrooiden op de kebons (tuinen der ondernemingen) trouw worden bezocht en daardoor het godsdienstig

leven steun krijgt. Wat onze predikanten daar verrichten is een werk, waarvoor men respect krijgt, als men ziet, wat zij doen. Willen wij onze jonge menschen voor de kerk behouden, dan is er in Nederland noodig warmere belangstelling en nog grooter offervaardigheid, want hier is een terrein, waar veel kan geschieden tot zegen voor kerk en vaderland.

Op den Uitkijk binnen onze grenzen door Dr. J. Veldkamp

Zoo liggen er dan vijf Uitkijk-jaren achter ons. Ons tijdschrift kan zijn eerste lustrum vieren!

Me dunkt, ons past een woord van oprechten dank aan den Uitgever, die vijf jaar geleden het financiëele waagstuk ondernam — ik persoonlijk heb althans staan kijken, toen ik er eenig idee van kreeg, wat er bij zoo'n uitgave gemoeid is — om een periodiek als deze, die uitteraard slechts een bepaalde groep van lezers bestrijkt, aan zichzelf en aan haar lezers verplicht is een zekere standing op te houden, te doen verschijnen.

Hij heeft er ons Christenvolk een wezenlijken dienst mee bewezen, en getoond dat volk beter te kennen dan vele kleinmoedigen, die hun hart vast hielden, bang zijnde, dat het niet gaan zou.

Ik herinner me, dat enkele recensenten er eerst ietwat aarzelend tegenover stonden, zoo b.v., meen ik, wijlen Dr. de Moor, die, hoe sympathiek hem de uitgave ook veelszins leek, toch niet direct zag, welke plaats Op den Uitkijk zich nu eigenlijk voorstelde in te zullen nemen, in onderscheiding van andere, reeds bestaande Christelijke tijdschriften.

Thans vraagt niemand dat meer. Op den Uitkijk heeft voor zichzelf gesproken. De Uitgever heeft met vaste hand en veel tact aangestuurd op het doel, waarvan hij zichzelf wel heel zeker bewust was, en thans zou de vraag, die eerst niet onbegrijpelijk was, zeker geen recht van bestaan meer hebben.

Op den Uitkijk heeft zich, onder Gods gunst, een eigen plaats verworven. En ik meen wel te mogen zeggen: een gezegende en geëerde plaats.

Die plaats precies te definiëeren in woorden, zou misschien nog altijd niet meevallen.

Een populair-wetenschappelijk Christelijk tijdschrift? Ja, mits ge „populair” niet te populair neemt, en „wetenschappelijk” een beetje smeug.

Dan hebt ge over het karakter van ons tijdschrift wel iets gezegd. Maar waartoe ons verder te vermoeden? Het spreekt nog altijd voor zichzelf, en zal dat, naar ik hoop, in de toekomst steeds krachtiger blijven doen.

Zoo gaan we het tweede vijftal jaren van Op

den Uitkijk in. Zij het nog voorspoediger dan het eerste. Geve God nog rijker zegen.

En wij heffen het parelend glas van onze hulde op naar den Uitgever en wenschen hem toe, dat, wanneer we, Deo volente, het tweede lustrum vieren, Op den Uitkijk nog steviger, op een nog ruimere plaats te midden der tijdschriften moge staan, dan nu reeds het geval is.

Vijf jaar — waar blijft de tijd! Hoe vliegen de jaren voorbij.

Tenminste, wanneer men aan alle kanten werk heeft, als iedere dag gevuld en meer dan gevuld is, en men slechts met tact en overleg aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Traag gaat het, wanneer men wachten moet, wanneer men graag zou werken, maar niet kan, hetzij door ziekte, of werkloosheid, of door welke oorzaak ook.

Traag, gruwelijk traag moeten de dagen en weken en jaren voortkrimpen voor den gevangene, die van de gemeenschap zijner medemenschen is afgesneden en in grijze eenzaamheid zijn leven moet slijten.

Dubbel hard moet het zijn, wanneer men weet onschuldig te zijn, en door een verward samenknopsel van ongelukkige omstandigheden en bezwarende getuigenissen is gekomen in de plaats der straf.

Heel ons land heeft zich weken lang bezig gehouden met de zaak van Klunder en Theunissen, die vijf jaar in de gevangenis hadden gezeten voor den hun ten laste gelegden en door de rechtbank te Dordrecht en het gerechtshof te 's-Gravenhage bewezen geachten moord op een haltewachter te Giessen-Nieuwkerk.

Geruchtmakende verklaringen van getuigen in deze strafzaak brachten haar opnieuw naar voren, en thans was het het gerechtshof te Amsterdam, dat vonnis velde. En nu ten voordeele der beschuldigten.

Als regel lees ik geen moordgeschiedenissen in de courant. Het is geen lectuur, die me aantrekt.

Maar een enkelen keer kun je er niet van tusschen. Zoo was het indertijd met de geheimzinnige zaak Weissmann, den treinmoord op de lijn Amsterdam—Den Haag.

een streek het best, want zij vertellen elkaar de gevolgen van een beet. In Paulus' tijd waren er blijkbaar adders en een medicus als Lukas, die veel van slangen en schorpioenen gehoord heeft, zal zich op dit punt niet zoo gemakkelijk vergissen. Bovendien had hij het niet uit een boek, maar hij spreekt van „wij” en is er derhalve zelf bij geweest, de man, die alles nauwkeurig placht te onderzoeken.

Laat me nu den terugtocht na dezen schoonen dag mogen verhalen. De wind werd feller, gelijk ik op de bergen kon vaststellen. Maar de rustige zieltjes in en om het hôtel graasden rustig voort of soesden. Dat het zou spoken, stond voor mij vast en ook dat het nog veel kouder zou worden. Daarom ging ik heel vroeg in het sloopje, dat een zware taak zou hebben. Dan kiest men het meest beschutte plekje uit. Een oudere dame kwam er ook al in, maar ging juist verkeerd zitten. Haar heb ik toen ook een betere plaats gewezen, die later hoog noodig bleek.

Nauwelijks buiten de haven begon het al te

gieren. Al heftiger blies de wind. De hooge golven speelden voor hun doen heel leuk met de notendop. Het mastje stond nu eens loodrecht en dan weer waterpas, maar het laatste ter wille van de symmetrie in verschillende richting. Zelden ben ik zoo gewiegd. Het was om er slaperig van te worden.

Het was ook niet geheel zonder gevaar, want stel, dat de motor weigerde, die stampend zijn best deed, wat zou er dan gebeuren zonder zwemvesten of iets van dien aard? Natuurlijk geen andere vaartuigen in de buurt. Toen begon het koor der zeezieken en hun recitatief was vol benauwde gebaren, die ik liever maar niet beschrijf.

Smakelijk was het niet, getuige te zijn van alle ellende, maar humor ontbrak er niet aan. Eigenlijk heb ik van het geval wel wat schik gehad en mijn eergevoel hersteld na den strik, dien Neptunus me op mijn laatsten overtocht had gespannen.

Na vier uren waren we weer aan land, in de auto en spoedig terug in Hyères.

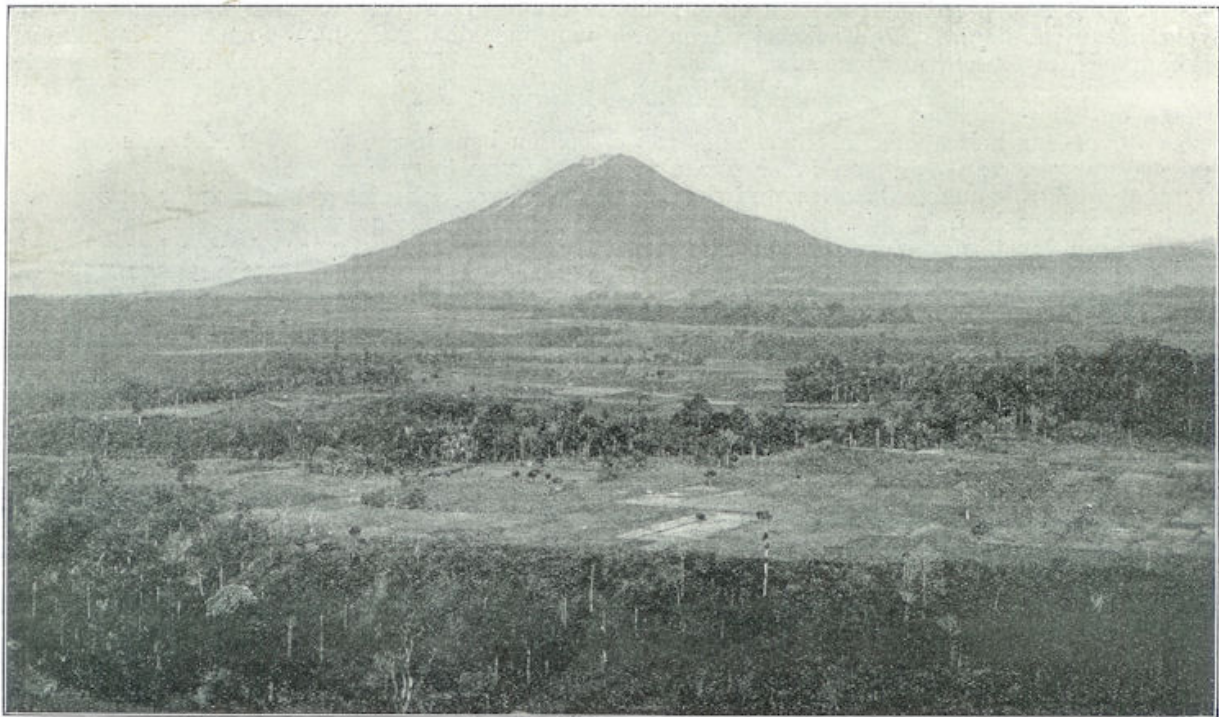
Een Zondag onder de Battaks door Drs. A. van Deursen

De ruige, geribde Sibajak.

Op Zaterdagmiddag vertrokken wij van Medan naar Berastagi, uit het lage land van Sumatra's Oostkust naar de Karo-Hoogvlakte. We zeggen dit nu zoo gemakkelijk en we gaan zoo

gemoedelijk in een mooien auto over een voortreffelijken weg. Maar een kwart eeuw geleden was het bijna ondoenlijk, die hoogvlakte te bereiken, waarlangs nu dagelijks de vrachtauto's

De effen Karo Hoogvlakte met den regelmatigen Sinaboeng.

gaan met de groenten der Bataks naar de stad Medan. Ja, die weg toont ons weer, welk een snelle veranderingen in Indië plaatsgrijpen.

De weg van Medan voert langs den Bergtuin van Sibolangit, een natuurpark. Hier worden wij rondgeleid door den Houtvester, Dr. Gonggrijp. Deze verhaalt ons, dat het voornaamste werk van den houtvestersdienst is de herbewassing van de Karo-Hoogvlakte. Door welke omstandigheden dit plateau boomloos is geworden, weet men niet. Maar wel ondervindt men de nadeelige gevolgen der ontwoeding, namelijk dat de bandjirs nu geweldige watermassa's meevoeren, terwijl anders de teelaarde op de hellingen als een spons het water vasthoudt; en het groote gevaar, dat al het slib wordt weggevaagd.

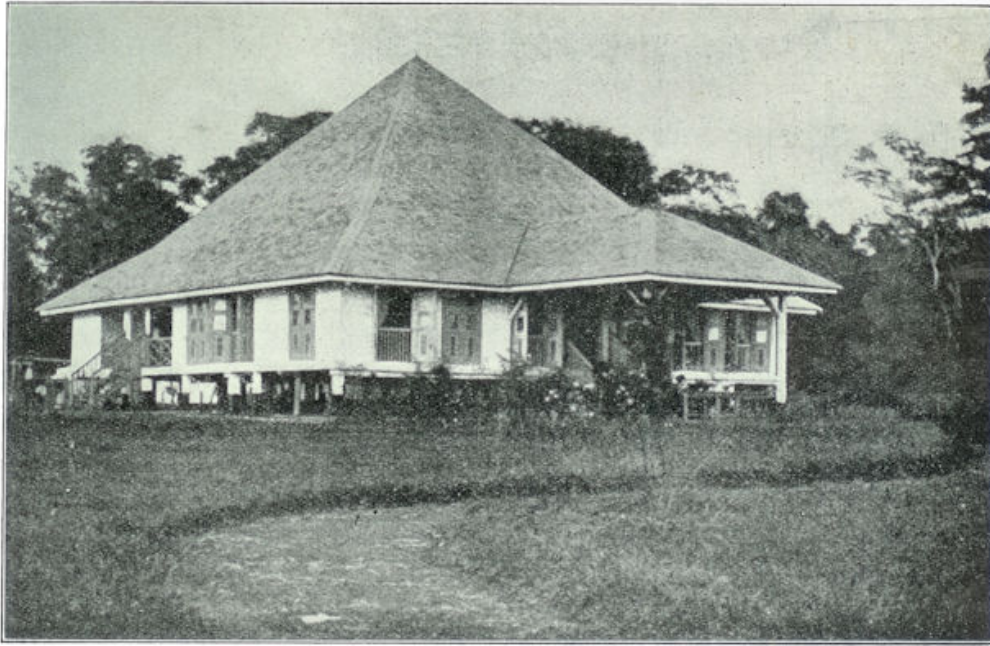
In den bergtuin genieten wij op sommige plaatsen van een schitterend uitzicht, vooral als wij staan voor een onregelmatigen bergvorm, die eenigszins aan een paard doet denken, en den naam heeft *Kramat Koeda*, het graf van het Paard.

Een heftige regenbui verrast ons plotseling in onze witte pakken — en daarom zijn we blij, onderdak te vinden in het huis van den beheerder van den Bergtuin. De gastheer heeft de vriendelijkheid, ons den *doerian* aan te bieden, de vermaarde Indische stekelige vrucht. Wanneer die wordt opgediend, is het een slijmerige massa, die eenigszins aan gestoofde uien doet denken; de geur herinnert zelfs aan uit-

stulpte darmen; de smaak aan oude kaas, zuren wijn en andere dingen, die moeilijk te vergelijken zijn. Toch is de smaak pikant aangenaam, alleen niet in die mate, als ik mij volgens de beschrijving van Haeckel had voorgesteld.

Van Sibolangit rijden we daarna in den regen omhoog — en hebben dus geen uitzicht. Daarna komen we aan in Brastagi, op de Karo-Hoogvlakte. Wij nemen onzen intrek in het Hotel, dat op Zaterdagavond geheel bezet is. Want planters uit den omtrek (zelfs Engelschen uit Malakka) zijn hier om een „weekend” boven te genieten en eens „een koude neus te halen.” En het is een vreemde tegenstelling: in de binnenlanden van Sumatra, op de nog maar kortgeleden ontsloten Hoogvlakte — in een grandioos hotel te zitten, waar de gasten aan tafel verschijnen in sierlijke avondkleeding en de zwarte smoking de witte toetoeop heeft verbannen!

De Zondagochtend is een vredige morgen. Langzaam trekken de dampen op van de hoogvlakte en wijkt het waas op de berghellingen — en dan zien wij voor ons in het stralende licht van den dag het wijde plateau en de vulkanen rondom. De verre vlakte is hier en daar doorsneden van diep-uitgekloofde rivierdalen. Om ons heen zien we de vulkanen: den regelmatigen kegel van den Sinaboeng en de ruige Sibajak, die aan de buitenflanken is doorgroefd met V-vormige ravijnen, waartusschen kantige ribben. In den ouden kraterput stijgen omhoog de solfatoredampen.

De zendelingwoning van den Heer en Mevrouw Van den Berg in Kabon Djahe.

Omstreeks 8 uur ga ik van Brastagi naar Kabon Djahe, waar een Battaksche kerk is. Het is mijn eerste Zondag in Indië.

Bij de kerk aangekomen, verwijst de Battaksche koster mij naar het huis van den Zending. Op het slingerende pad van den grooten tuin ontmoet ik daar Mevrouw van den Berg, de echtgenoot van den Zending. Zij noodigt mij mee te gaan en weldra zitten wij in de voorgalerij. Want eerst over een uur zal de kerk beginnen. Met Mevrouw van den Berg heb ik nu een treffend gesprek over den arbeid der Zending. Zij is een Christin, die stralend licht in haar omgeving verspreidt.

Ruim vijf en twintig jaar geleden heeft zij den langen weg, dien wij gisteren zoo gemakkelijk aflegden, geloopt. Toen Mevrouw van den Berg hier op de Karo Hoogvlakte aankwam, hadden de Battaks nog nooit een blanke vrouw gezien! Daarom werd zij door de Battaksche vrouwen als een wonder aangezien. Zij heeft het aangedurfd, een uitgeworpen zuigeling, die als oorzaak van kwaad werd beschouwd, te verzorgen als haar eigen kind. Zij heeft de heerlijke gave van Christelijke toewijding getoond en is begonnen met de redding van melaatschen, die vroeger uitgestootten werden en waarvoor nu de Zending in Lao Si Momo een leprozerie heeft gebouwd, waar Zending van Eelen wonderen van toewijding verricht.

Welk een verandering hier op de Karo Hoogvlakte in vijf en twintig jaren! Nu is daar een kerk gebouwd en een groote gemeente gesticht!

Terwijl wij deze dingen bespreken in de voorgalerij, is het kerktijd geworden en met den Zending, die van de studeerkamer gekomen is, en Mevrouw van den Berg, gaan we nu naar de Kerk. Het gebouw is geheel gevuld: naar schatting zijn er wel 300 menschen. Onder hen zijn vele moeders met zuigelingen. Af en toe beginnen de kleintjes te huilen, maar de moeders weten ze te troosten, door de natuurlijke voeding van dien leeftijd te geven. Eerst moet ik me wel eenigszins wennen aan de drukte en het geroep der kinderen. Maar — en dat is wel practisch! — men heeft den dienst zoo ingericht, dat er in hoofdzaak gezongen wordt. De liederen zijn getoonzet op bekende melodieën en zijn vertalingen van liederen, die ons van de jeugd zoo bekend zijn. Daarom kunnen we meezingen, en het is een eigenaardig gevoel, als men de gansche gemeente van deze honderden Batakkers hoort zingen:

Des Hemels Poort blijft open staan
Ik zie van ver de stralen
Van 't Licht, dat nooit zal ondergaan....

Of, als er wordt gezongen:

Jezus neemt de zondaars aan.

Dat is een treffende aandoening: mee te zingen in een Battaksche kerk; in een plaats, waar eenige decennien geleden het nog niet veilig was. En nu die Christelijke liederen in deze kerk! Het is eenigszins onbeholpen, als de regels één voor één worden voorgezegt en de gemeente nazingt, als in het eerste leerjaar van de lagere school. Er wordt veel gezongen,

In het Leprozendorp, waar de Christelijke liefde wonderen van toewijding verricht.

en er wordt zeer kort gepreekt — want het is toch nog maar zoo'n jonge gemeente en de dienst heeft iets kinderlijks. Maar is de belofte niet toegezegd aan hen, die zullen zijn als de kinderen?

Er wordt voorgelezen de gelijkenis van de talenten (Matth. 25 : 14—31) en het eenige woord, dat ik begrijp van het Battaksch, is dat woord talent. Er wordt gepreekt over Hebr. 12 : 2a. Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder der geloofs.

Gelukkig wijst mijn buurvrouw, Mevr. van den Berg, mij aan, wat gelezen en gezongen zal worden. Want na de predikatiën (eerst van den zending, daarna door den goeroe), staan allen op en staande spreken zij allen uit de Geloofs-

belijdenis in de Twaalf Artikelen. Dat is het meest treffende oogenblik, wanneer allen daar deze waarheid belijden:

Ik geloof eene heilige algemeene Christelijke Kerk.

Na afloop van de godsdienstoefening is er in de Kerk een oogstfeest. In den heidenschen tijd waren de oogstfeesten der Battaks zeer onzedelijk. De Zending heeft nu den dankdag voor de oogst ingesteld, waarbij de Battaks ook iets offeren. Zoo liggen nu voor den kansel op een tafel de „offergaven”. Deze worden nu verkocht en een leuke Battaksche jongen fungeert als verkooper.

Wanneer men overziet, wat daar op tafel ligt,

Een Battaksch meisje met bamboe-cylinders, waarin zij water haalt.